

एम, ए, प्रथम सत्र परीक्षा, मार्च 2022

विषय- संस्कृतम्

विवरणम्- MSA-C111-वैदिक साहित्यम्

समय:- होरात्रयम्

पूर्णांक:-70

निर्देश:- निर्देशानुसारमुभयखण्डयोरुत्तरमनिवार्यम्

खण्ड: - क

(लघु-उत्तरीय-प्रश्नाः)

निर्देश: - केचन पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः, प्रथमप्रश्नस्योत्तरमनिवार्यम् ।

1. ऋग्वेदभाष्यभूमिकानुसारं वेदसंज्ञाविचारविषये संस्कृते एका टिप्पणी लेखनीया ।

अथवा

निरुक्तानुसारं उपसर्गार्थाः संस्कृतभाषायां लेखनीयाः ।

2. विश्वामित्र-नदी आख्यानस्य स्वरूपं विवेचनीयम् ।

3. महर्षिदयानन्दनुसारं वेदोत्पत्तिकालः वर्णनीयः ।

4. निरुक्तानुसारं नामाख्यतयोर्लक्षणं विवेचयत ।

5. अग्रलिखितानां निर्वचनं लेख्यम्- आचार्यः, समुद्रः, हिरण्यम् ।

6. अर्थोपसंग्रहार्थाः निपाताः वर्णनीयाः ।

7. अग्रलिखितानां निर्वचनं कार्यम् - रात्रिः, स्वः, आदित्यः ।

8. अग्रलिखितस्य व्याख्या कार्या -

कुर्वन्नेवेह कर्माणि जीजिविषेच्छतं समाः ।

एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे ॥

9. देवयज्ञस्य महत्त्वं संक्षेपतः प्रतिपादयत ।

10. प्रमुखश्रौतसूत्राणां प्ररिचयः देयः ।

खण्डः-ख

(दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः)

निर्देशः- केचन चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः, प्रथमप्रश्नस्योत्तरम् अनिवार्यम् ।

1. ईशावास्योपनिषदः शिक्षां संस्कृतभाषायां लिखत ।

अथवा

ऋग्वेदादिभाष्यभूमिकानुसारं वेदेषु नौविमानादिविद्यां संस्कृतभाषायां वर्णयत ।

2. महर्षिदयानन्दानुसारम् ईश्वरोपासनाविषयः विवेचनीयः ।

3. ब्रह्मयज्ञ- पितृयज्ञ- अथितियज्ञानां स्वरूपं महत्त्वं च विवेचनीयम् ।

4. निरुक्तानुसारं निर्वचनसिद्धान्तो विवेचनीयः ।

5. यमयमी-आख्यानस्य स्वरूपं विवृणुत ।

6. निरुक्तदृशा मन्त्राः सार्थकाः निरर्थकाः वेति विवेचनीयम् ।

7. प्रमुखोपनिषदां परिचयं प्रयच्छत ।

8. तत्र नामान्याख्यातजानीति शाकटायनो नैरुक्तसमयश्च । न सर्वाणीति गार्ग्यो वैयाकरणनाञ्चैके इति निरुक्तदृशा विवेचनीयम् ।